

บทคัดย่อ

T 162321

มะเร็งระบบสืบพันธุ์เป็นสาเหตุการตายที่สำคัญของสตรีไทย การเป็นมะเร็งทำให้ชีวิตของสตรีเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ทำให้เกิดความกดดันที่ส่งผลเป็นความเครียดได้ การวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ที่ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้ เป็นการศึกษาเหตุการณ์ในชีวิต ระดับความเข้มแข็งอดทน ระดับความเครียด และพฤติกรรมจัดการการความเครียดของสตรีที่เป็นมะเร็งระบบสืบพันธุ์ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเข้มแข็งอดทนและระดับความเครียด กลุ่มตัวอย่างคือสตรีที่เป็นมะเร็งระบบสืบพันธุ์ จำนวน 204 รายที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และโรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลเกี่ยวกับโรคและการรักษา แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต แบบสอบถามความเข้มแข็งอดทน แบบวัดความเครียดสวนปรุงส่วนที่เกี่ยวข้องกับอาการของความเครียด แบบสอบถามพฤติกรรมจัดการการความเครียด และแนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการเกิดความเครียดและพฤติกรรมจัดการการความเครียด แบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิตและแบบวัดอาการของความเครียดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามสภาพแล้ว ส่วนแบบสอบถามความเข้มแข็งอดทนได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาสำหรับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเหตุการณ์ในชีวิต แบบสอบถามความเข้มแข็งอดทน และแบบวัดอาการของความเครียด มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาคเท่ากับ .90 .96 และ .89 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนาและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ส่วนข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สตรีกลุ่มตัวอย่างรับรู้เหตุการณ์ในชีวิตด้านการเงินและครอบครัวว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เครียดมากกว่าเหตุการณ์ด้านอื่นๆ โดยเหตุการณ์ทั้งสองด้านนี้ทำให้รู้สึกเครียดในระดับปานกลาง ในขณะที่เหตุการณ์ในชีวิตด้านงาน เรื่องส่วนตัว สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทำให้เครียดในระดับต่ำ ส่วนเหตุการณ์ด้านดีที่ทำให้สตรีมีความสุขเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวและสุขภาพของตนเอง
2. สตรีกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความเข้มแข็งอดทนโดยรวมในระดับสูง

T. 162321

3. สตรีกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนอาการแสดงของความเครียดโดยรวมในระดับสูง โดยมีอาการเครียดระดับสูงใน 4 ระบบ คือ ระบบประสาทพาราซิมพาเธติก ระบบประสาทซิมพาเธติก ระบบต่อมไร้ท่อ และระบบภูมิคุ้มกัน ส่วนระบบอื่น อีก 3 ระบบ มีอาการเครียดระดับปานกลาง

4. สตรีกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีจัดการกับความเครียดที่หลากหลาย โดยวิธีที่มีผู้ปฏิบัติมากที่สุดคือ ดักบาตรหรือทำบุญตามความเชื่อทางศาสนา ดูโทรทัศน์หรือฟังเพลง และพูดคุยปรึกษากับสามีหรือบุตร

5. คะแนนความเข้มแข็งอดทนของสตรีกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

จากผลการศึกษานี้ ผู้วิจัยเสนอแนะว่าบุคลากรสุขภาพควรประเมินเหตุการณ์ในชีวิตของสตรีที่เป็นมะเร็งระบบสืบพันธุ์เพื่อค้นหาผู้ที่เสี่ยงต่อการเกิดความเครียดสูง และช่วยลดความเครียดของสตรีโดยการส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งอดทนและสนับสนุนให้ใช้วิธีการจัดการความเครียดที่มีประสิทธิผล

คำสำคัญ เหตุการณ์ในชีวิต ความเข้มแข็งอดทน/ ความเครียด พฤติกรรมการจัดการความเครียด มะเร็งระบบสืบพันธุ์สตรี

ABSTRACT

TE 162321

Cancer of reproductive system is a leading cause of death among Thai women. Having cancer can cause changes in women's life that lead to pressure resulting in stress. This descriptive correlational study, which combined quantitative and qualitative approaches, aimed to study life events, hardiness, stress, and stress managing behaviors among women with reproductive system cancer; and to examine relationship between hardiness and stress. Two hundreds and four women with reproductive system cancer who were receiving treatment at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital and Buddhachinaraj Hospital were recruited using purposive sampling method. Five instruments were used to collect data including the profile of demographic data and medical diagnosis and treatment, the Life Events questionnaire, the Hardiness scale, the Suanprung Stress Test (Part 3 – Symptoms of Stress), the Stress Managing Behavior questionnaire, and the interview guideline. The Life Events questionnaire and the Symptoms of Stress Test had been tested for concurrent validity whereas the Hardiness scale had been reviewed for content validity. The values of Cronbach's alpha coefficient of the Life Events questionnaire, the Hardiness scale, and the Symptoms of Stress Test were .90, .96, and .89 respectively. Quantitative data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation procedure. Content analysis was used for qualitative data.

The major findings of this study are as follows:

1. The women perceived financial and family life events as more stressful than other categories of life events. Their financial and family stress scores were at moderate levels whereas the scores of job, personal, social, and environmental stress were at low level.
2. The women had high level of overall hardiness.
3. The women had overall stress at high level. The stress symptoms related to four systems: parasympathetic nervous system, sympathetic nervous

system, endocrine, and immune were at high levels. The stress symptoms related to the other three systems: muscular, emotional, and cognitive were at moderate levels.

4. The women performed various behaviors to manage their stress. The most frequently reported behaviors were merit making, watching television or listening to music and talking with their husband or children.

5. There was a low negative relationship between the hardiness score and the overall stress score at a significant level of .01.

According to these findings, the researchers recommend that health personnel assess the women's life events to screen for their susceptibility of having high stress, assess their stress symptoms, and reduce their stress by enhancing their hardiness and supporting use of effective stress managing techniques.

Keywords: Life events; Hardiness; Stress; Stress Managing Behaviors; and Reproductive Cancer.